

Generelle bemærkninger

I de generelle bemærkninger beskrives forudsætninger, som er gældende for det samlede budget.

Bevillingsniveau

Syddjurs Kommunes bevillingsniveau består af 21 driftsbevillinger. Disse fremgår af bevillingsoversigten i budgethæftet.

Inden for driftsbevillingerne kan Økonomiudvalget og de stående udvalg omplacere beløb på eget område ved egne beslutninger. Udvalgene har mulighed for at uddelegere denne kompetence yderligere.

Driftsbevillingerne gives som nettobevillinger. Det betyder, at Økonomiudvalget og de stående udvalg kan hæve udgifter og indtægter eller sænke udgifter og indtægter ved egne beslutninger, så længe nettoresultatet er udgiftsneutralt.

Økonomiudvalget er bemyndiget til at godkende flytninger mellem driftsbevillinger, som netto giver nul. Det er således kun tillægsbevillingssager - og sager som forelægges som følge af det materielle indhold af sagerne - som skal forelægges Byrådet. De stående udvalg kan - hvis det materielle indhold i sagerne taler for det - indstille at tillægsbevillinger, som netto giver nul, ikke stopper i Økonomiudvalget, men går videre til Byrådet.

For deponeringspuljen under finansforskydninger (010-70), er Kultur-, fritids- og landdistriktsudvalget bemyndiget til at disponere over beløbet i forbindelse med tilskud inden for udvalgets område, herunder tilskud i forbindelse med idrætspuljer.

For bevillingen med generelle puljer (010-20), kan kommunaldirektøren og dennes stedfortræder godkende flytning af beløb fra bevillingen ud til alle øvrige bevillinger.

Den generelle pulje bruges også til at foretage efterregulering af budgetterne til skole og daginstitutioner, når børnetal ændrer sig i forhold til budgetforudsætningerne. Det ændrer ikke ved budgetforudsætningerne for det enkelte dagtilbud og skole, men betyder, at den budgetusikkerhed, børnetallet giver, pålægges den samlede kommunale kasse, fremfor bevillingerne på skoleområdet og dagtilbudsområdet.

For anlægspuljen til byggemodning (014-20) er Administrationen bemyndiget til at disponere udgifter til byggemodning inden for den aftalte bevilling til formålet under forudsætning af, at der disponeres i overensstemmelse med principperne for planlægning og byggemodning af byggegrunde.

Anlægsbevillinger og rådighedsbeløb

Anlægsbevillinger tildeles af Byrådet til de konkrete anlægsprojekter.

I budgettet afsættes rådighedsbeløb til finansiering af de investeringer, som forventes at skulle gennemføres. I modsætning til driftsbevillingerne betyder et afsat rådighedsbeløb ikke nødvendigvis samtidig en ret til at iværksætte anlægsprojektet. For anlæg skal der også være en anlægsbevilling.

Reglerne for området er beskrevet herunder.

- Anlægsbevillinger er et-årige eller flerårige og dækker anlægsprojektets samlede udgift. Anlægsbevillinger afgives i det prisniveau, som er gældende for det år, hvor anlægsbevillingen gives. Flerårige anlægsbevillinger prisenrekrives.
- Rådighedsbeløb er et-årige og skaber finansiering til dækning af anlægsprojektets udgift det pågældende år. For et anlægsprojekt svarer summen af de afsatte beløb som hovedregel til anlægsbevillingen. Beløb afsat til flerårige projekter prisenrekrives i forbindelse med

budgetlægningen. En tilsvarende korrektion af anlægsbevillingen til løbende priser vises i investeringsoversigten, der er budgettets oversigt over anlæg.

- Der kan som udgangspunkt ikke forbruges af kommende års rådighedsbeløb. Opstår behovet, skal der søges om tillægsbevilling til rådighedsbeløb finansieret af kassebeholdningen med henvisning til en tilsvarende reduktion af rådighedsbeløbet i de kommende år.
- Ikke forbrugte rådighedsbeløb i et regnskabsår kan søges overført til kommende år senest i forbindelse med regnskabsafslutningen.
- Hvis forudsætningerne for det samlede anlægsprojekts udgift ændres, skal der søges tilsvarende ændring af anlægsbevilling. Hvis ændringen forventes i budgetåret, skal der søges om tilsvarende positiv eller negativ tillægsbevilling til rådighedsbeløb.
- Ved vedtagelsen af budgettet gives der automatisk anlægsbevilling til anlægsprojekter, hvor de materielle forudsætninger for projektet er beskrevet i budgettet, og hvor det første rådighedsbeløb er afsat i budgetåret. Det er markeret i investeringsoversigten, når det forudsættes, at anlægsbevillingen er givet.
- Der kan som hovedregel ikke gives anlægsbevilling til puljer. Anlægsbevillinger bør først gives, når puljerne udmøntes på konkrete projekter. Anlægsbevillinger kan dog gives som rammebevillinger, hvis der er tale om beløbsmæssige mindre nært beslægtede projekter, der enkelt vis udgør under kr. 100.000, der alle afsluttes inden for det pågældende budgetår eller udgør veldefinerede projekter, f.eks. energibesparende foranstaltninger eller bygningsrenoveringer.

10-årig anlægsplan

For at styrke kommunens strategiske planlægning af anlæg udarbejdes der en 10-årig anlægsplan. Anlæg i budgetmaterialet består derfor både af et anlægsbudget for 2027-2030, der fremgår af investeringsoversigten og af en 10-årig anlægsplan 2027-2036, der fremgår i særskilt oversigt. Anlægsplanens første 4 år 2027-2030 er identisk med anlægsbudgettet.

Den 10-årige anlægsplan udarbejdes i en inddragende proces med fagområder for at afdække kommunens langsigtede anlægsbehov ud fra følgende fem kriterier:

1. Understøttelse af Byrådets langsigtede mål og visioner for Syddjurs Kommune og områdernes resultatskabelse
2. Demografiudvikling
3. Bosætning og mobilitet
4. Arealoptimering og effektiviseringer
5. Ekstraordinær vedligeholdelse og genopretning.

Økonomisk politik

Den økonomiske politik, som Byrådet har godkendt i maj 2026, indeholder et sæt økonomiske pejlemærker, der tilsammen sætter den økonomiske retning for Syddjurs Kommune i perioden 2027-2030. Syddjurs Kommunes økonomiske politik baserer sig således på seks pejlemærker, som blandt andet sætter et flerårigt, overordnet perspektiv for et budget i balance.

Formålet med politikken er at sikre en robust økonomisk ramme, der understøtter, at kommunens økonomi kan absorbere konjunkturmæssige udsving i økonomien, uden at der nødvendigvis skal skæres i den borgernære service eller i anlægsvirksomheden. Politikens målsætninger sætter pejlemærker op for den budgetmæssige prioritering af drifts- og anlægsvirksomheden samt finansposterne.

Pejlemærkerne i den økonomiske politik er opgjort i 2027 pris- og lønniveau, og forudsættes fremskrevet fra år til år, når fremskrivningsprocenten i økonomiaftalen mellem KL og Regeringen er kendt.

Pejle-mærke	Kort beskrivelse	Begrundelse
1	Skatten må ikke stige	Skatteprocenten i Syddjurs Kommune er relativ høj i forhold til kommunerne i Østjylland, herunder især i forhold til Aarhus Kommune. Derudover har der igennem mange år, og på tværs af skiftende regeringer, været et generelt skattestop i den offentlige sektor, hvilket i praksis vanskeliggør en yderligere opjustering af den kommunale indkomstskat. Skatten må på den baggrund ikke stige i Syddjurs Kommune.
2	Et ordinært driftsresultat på minimum 145 mio. kr. årligt (2027-niveau)	Niveauet er udtryk for en økonomisk ansvarlig balance i den samlede skattefinansierede virksomhed, idet det generelt kan finansiere skattefinansierede anlæg samt nettoafdrag på lån og finansforskydninger, hvor finansforskydninger kan variere fra år til år
3	Anlægsudgifter på omkring netto 112 mio. kr. årligt (2027-niveau)	Det er med udgangspunkt i et niveau for en kommune med lignende rammevilkår som Syddjurs Kommune. Projekter med etablering af plejeboliger medtages kun med en andel på omkring 10 procent, da projekterne lånefinansieres og ikke indgår bruttoanlægsrammen for kommunerne. Anlægsniveauet forudsætter, at der er økonomisk råderum i den samlede økonomi jævnfør pejlemærket om overskud på det ordinære driftsresultat.
4	Gælden skal falde fra år til år	Lånoptagelsen skal som udgangspunkt skal være mindre end afdragene på den skattefinansierede gæld år for år. Pejlemærket omhandler den skattefinansierede gæld og ikke afdrag på lån til ældreboliger og forsyningsvirksomheder, som er reguleret på anden vis (brugerfinansieret). Undtagelsesvist kan ekstraordinære anlægsinvesteringer, som kan bidrage til fortsat udvikling, omstilling og effektivisering muliggøre en afvigelse fra den her beskrevne hovedregel. Kommunens finansielle strategi beskriver nærmere de politiske vedtagne rammer for kommunens gældspleje
5	En gennemsnitlig kassebeholdning på 250 mio. kr. (2027-niveau)	Kassebeholdningen skal sikre, at kommunen er robust over for uforudsete økonomiske hændelser, for eksempel forværrede økonomiske konjunkturer og eksterne økonomiske stød. Det kan også være ændringer i den kommunale udligning eller ejendomsbeskatning. Niveauet tager hensyn til, at der i de senere år har været fokus på kommunernes opbygning af kassebeholdninger og opfordringer fra KL og Regeringen om at nedbringe likviditeten for eksempel ved gældsafvikling. En for lav kassebeholdning vil imidlertid gøre kommunen mere sårbar overfor uforudsete økonomiske begivenheder. En kassebeholdning af en vis størrelse giver også bedre mulighed for en effektiv kapitalforvaltning. Det vil være acceptabelt med perioder, hvor kassebeholdningen ligger over pejlemærket, mens det vil være mere udfordrende, hvis der er længere perioder, hvor den er lavere end pejlemærket.
6	Efterlevelse af nationale økonomiaftaler om den kommunale økonomi	Syddjurs Kommune ønsker altid at bidrage målrettet til at efterleve de årlige kommuneaftaler indgået mellem KL og regeringen. Dette gælder også med hensyn til de aftalte økonomiske rammer for service, anlæg og skatteniveau, som ved manglende efterlevelse desuden er underlagt økonomiske sanktioner – både kollektivt og individuelt for kommunerne.

Økonomistyring

Det formelle ansvar for kommunens økonomiske styring ligger hos det politiske niveau i en kommune, jf. Styrelsesloven.

Bevillingsmyndigheden er hos Byrådet. Foranstaltninger, der vil medføre udgifter, som ikke er bevilget i forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet, må ikke iværksættes, før Byrådet har meddelt den nødvendige bevilling. Foranstaltninger, der er påbudt ved lov eller anden bindende retsforordning, kan dog om nødvendigt iværksættes uden Byrådets forudgående bevilling, men bevilling må da indhentes snarest muligt.

Ansvar for økonomistyringen er forankret hos Økonomiudvalget, hvor de stående udvalg bestyrer de anliggender, der er underlagt dem inden for rammerne af det vedtagne budget og eventuelle andre rammesættende bestemmelser, som Byrådet har besluttet.

Det daglige budgetansvar er i Syddjurs Kommune i høj grad uddelegeret til det decentrale niveau. Alle budgetposter kan således entydigt henføres til en chef eller leder, der har det daglige ansvar for at overholde bevillingen og føre tilsyn med anvendelsen af den.

Delegationen af ansvaret og afgrænsningen af budgetområdet indgår i aftaler og løbende dialoger mellem direktionen, chefer og ledere. Det er budgettet, der sætter de konkrete økonomiske rammer for enhederne og dem, der budgetansvarlige ledere skal forholde sig til i budgetopfølgningen. Den enkelte budgetansvarlige enhed har frihed og ansvar til at indrette sig efter lokale forudsætninger og muligheder inden for nogle klare overordnede økonomiske og faglige rammer.

Hver måned skal de budgetansvarlige vurdere udgifterne, og i nærmere fastlagte måneder skal der også indberettes det forventede regnskab på deres respektive område. Der gennemføres et antal årlige budgetopfølgninger ud fra det forventede regnskab, der forelægges politisk.

Hvis en budgetansvarlig kan forudse afvigelser, der ikke umiddelbart kan dækkes af mer- eller mindre udgifter på andre delområder inden for ansvarsområdet, er vedkommende forpligtiget til snarest at rejse en sag via chefen og videre til direktionen. Direktionen vurderer, om problemstillingen skal rejses over for det politiske niveau.

I tilfælde af forventede budgetoverskridelser på givne områder, skal det pågældende udvalg anviser kompenserede besparelser på andre områder inden for udvalgets bevillinger. Der gives principielt ikke tillægsbevillinger til merforbrug finansieret af kassebeholdningen. Udvalgene skal i henhold til de tidligere nævnte bevillingsregler generelt medvirke til, at der er bevillingsmæssig dækning for udgifterne.

I afgrænsningen mellem regnskabsår gælder et decentraliseringsprincip, hvor budgetbeløb kan overføres til det efterfølgende år. Dog gælder det, at hvis mindreudgiften på bevillingsniveau udgør en større andel af bevillingen end 3 pct. i det enkelte regnskabsår, så tilbageføres det uforbrugte budget til kassebeholdningen. Eventuelle merudgifter på bevillingsniveau er som udgangspunkt omfattet af fuld overførselsadgang (100 pct.).

Resultatmål

Resultatmål er mål, hvor der i to årlige budgetopfølgningssager følges op på udviklingen på udvalgsniveau. Målene sætter retning for fagområdernes samlede opgaveløsning og skaber forbindelse til kommunens visioner og strategier, herunder visions- og udviklingsstrategien "Sammen om det gode liv".

Der er tilstræbt et til to resultatmål per bevilling for at sikre en rapportering med fokus på beslutningsstøtte på strategisk niveau. Med 21 driftsbevillinger giver det cirka 40-45 resultatmål for hele kommunen. På fagområderne kan der være behov for yderligere mål i den løbende styring.

Styring efter resultatmål er langsigtet og kontinuerlig. Omvendt skal resultatmål tilpasses en ændret strategi eller ændrede styringsudfordringer.

Befolkningsprognose

Der udarbejdes årligt en befolkningsprognose. Prognosen er opgjort på skoledistrikter, da det for de fleste praktiske formål er den opdeling, der er relevant for de kommunale serviceområder.

Modellen bygger på forudsætninger for til- og fraflytning i de ejendomme, der er i kommunen samt skøn for nyt boligbyggeri. Som noget nyt er der også indarbejdet en forudsætning om en udvikling i antallet af boliger, der står tomme, eller bruges som ferieboliger.

Befolkningsprognosen viser, at det samlede befolkningstal for dem der er bosat i Syddjurs Kommune ventes at stige fra 44.394 pr. 1. januar 2026 til 45.211 i 2031 svarende til en årlig stigning over hele perioden på cirka 0,4 procent.

Prognosen, der er udarbejdet i foråret 2026, hviler på en række forudsætninger. Byggeri- og boligudviklingen er vigtig for væksten, og den kan påvirkes af renteniveau, inflation, transportudgifter samt den generelle samfundsøkonomiske situation, både i Danmark og i hele verden. Antallet af fordrevne ukrainere er i hele prognoseperioden indregnet, som de indgår den 1. januar 2026.

Der er forskel på, hvorledes de enkelte aldersgrupper forventes at udvikle sig. Der forventes således markant flere ældre i kommunen, mens antallet af personer i alderen 15 til 24 år er faldende.

Per 1. januar	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Ændring 2026-31
0-årige	388	377	373	368	364	361	-27
1-4 årige	1.822	1.791	1.763	1.775	1.753	1.725	-97
5-14 årige	4.752	4.829	4.941	5.023	5.137	5.220	468
15-24 årige	4.291	4.253	4.212	4.107	4.024	3.972	-319
25-66 årige	22.268	22.287	22.323	22.344	22.300	22.229	-39
67-84 årige	9.521	9.634	9.719	9.726	9.762	9.794	273
85+ årige	1.352	1.468	1.575	1.673	1.777	1.909	557
0-99+ årige	44.394	44.637	44.907	45.016	45.117	45.211	817

Ser man på udviklingen fordelt på skoledistrikter ligger den største forventede stigning i folketallet i Rønde og Hornslet skoledistrikter.

Per 1. januar	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Ændring 2026-31
Hornslet	7.460	7.494	7.558	7.575	7.614	7.681	221
Mørke	2.259	2.246	2.289	2.327	2.390	2.414	155
Ådalen	2.514	2.489	2.474	2.460	2.456	2.440	-74
Kolind	4.356	4.368	4.360	4.399	4.386	4.365	9
Ryomgård	4.135	4.150	4.209	4.277	4.260	4.246	111
Rønde	6.975	7.079	7.195	7.238	7.274	7.321	346
Thorsager	1.765	1.775	1.789	1.804	1.819	1.869	104
Mols	3.873	3.828	3.795	3.761	3.736	3.710	-163
Ebeltoft	8.935	9.089	9.127	9.077	9.097	9.080	145
Rosmus	2.122	2.118	2.111	2.099	2.086	2.085	-37
Alle skoledistrikter	44.394	44.637	44.907	45.016	45.117	45.211	817

Pris- og lønfremskrivning

Fremskrivningen på de enkelte udgiftsarter er vist herunder. Den skraverede søjle er en teknisk fremskrivning, der bruges i økonomisystemet. Den justerer udgangspunktet for fremskrivning af budgettallene i 2027 pris- og lønniveau med den seneste viden om pris- og lønudviklingen i 2026.

Udgiftsart	KL	Korrig.	KL	KL	KL
	2026/27	2026/27	2027/28	2028/29	2029/30
1 Lønninger	2,6	3,5	2,6	3,0	3,0
2.2 Fødevarer	1,7	4,0	0,7	0,7	0,7
2.3 Brændsel og drivmidler	-0,8	-1,6	0,7	0,7	0,7
2.7 Anskaffelser	1,2	0,6	0,7	0,7	0,7
2.9 Øvrige varekøb	0,9	0,4	0,7	0,7	0,7
4.0 Tjenesteydelser uden moms	2,7	2,2	2,7	2,7	2,7
4.5 Entreprenør og håndværkerydelser	1,2	0,4	1,2	1,2	1,2
4.6 Betalinger til staten	2,2	2,6	2,6	2,6	2,6
4.7 Betalinger til kommuner	2,7	3,2	2,6	2,8	2,8
4.8 Betalinger til regioner	2,7	2,8	2,6	2,8	2,8
4.9 Øvrige tjenesteydelser	2,7	2,2	2,7	2,7	2,7
5.1 Tjenestemandspensioner	2,9	3,9	2,7	3,0	3,0
5.2 Overførsler til personer	2,2	2,1	2,6	2,6	2,6
5.9 Øvrige tilskud og overførsler	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6
7.1 Egne huslejeindtægter	2,7	3,2	2,6	2,8	2,8
7.2 Salg af produkter og ydelser	2,7	3,2	2,6	2,8	2,8
7.6 Betalinger fra staten	2,7	3,2	2,6	2,8	2,8
7.7 Betalinger fra kommuner	2,7	3,2	2,6	2,8	2,8
7.8 Betalinger fra regioner	2,7	3,2	2,6	2,8	2,8
7.9 Øvrige indtægter	2,7	3,2	2,6	2,8	2,8
Samlet	2,4	2,7	2,6	2,8	2,8

Der er taget udgangspunkt i de skøn, der er udmeldt af KL i forbindelse med forudsætningerne der ligger bag den indgåede økonomiaftale for 2027, dog er brændsel og drivmidler justeret i Budget 2027 ud fra, at prisfaldet skyldes en reduktion af elafgiften til et absolut minimum, men priserne på diesel har været stigende. Desuden er en del af lønstigningen indarbejdet som puljer.

Mellemkommunale betalinger og overførsler til personer forudsættes konkret budgetteret ud fra skønnene i juni måned. Skøn fra juni måned er også brugt til overslagsårene.

Budgetoversigter vises i hele 1.000 kr. men er i økonomisystemet underliggende opgjort i hele kroner. Det er især af hensyn til prisfremskrivningen af mindre budgetbeløb. Der kan derfor i budgethæftets oversigter forekomme afrundingsdifferencer på 1.000 kr.

Lønfremskrivningen svarer til overenskomsten i 2026, der af KL er skønnet til følgende:

Procent	1/1 26	1/4 26	1/10 26	1/1 27	1/4 27	1/10 27	1/1 28	1/4 28	1/10 28	Samlet
Ramme		2,45	0,70	0,05	2,13	0,70	0,26	1,60	0,70	8,59
Reguleringsordning			-0,16			0,17			0,07	0,08
Trepart	0,91									
I alt		2,45	0,54	0,05	2,13	0,87	0,26	1,60	0,77	8,67